

Kunnanhallitus (pl. Ahvenanmaa)

VUODEN 2007 EDUSKUNTAVAALIT: yleiset ennakoäänestyspaikat kunnissa ym.

Oikeusministeriö kiittää kuntia hyvin suoritetusta vuoden 2006 presidentinvaalista. Seuraavat yleiset vaalit ovat eduskuntavaalit, jotka toimitetaan sunnuntaina **18.3.2007** (ennakoäänestys kotimaassa 7. - 13.3. ja ulkomailla 7. - 10.3.).

Maamme ensimmäiset eduskuntavaalit järjestettiin 15. - 16.3.1907. Maaliskuussa 2007 toimitettavat, järjestyksessään 35. eduskuntavaalit ovat siten kansanedustuslaitoksemme satavuotisjuhlavaalit. Juhlavuoden kunniaksi oikeusministeriö asettaa yhdeksi eduskuntavaalien teknisten järjestelyjen tavoitteeksi kansalaisten äänestysaktiivisuuden lisäämisen. **Tavoitteen saavuttamiseksi kuntien tulee osaltaan huolehtia siitä, sekä vaalipäivän äänestyspaikkoja että ennakoäänestyspaikkoja on riittävästi ottaen huomioon äänioikeutettujen määrä ja sijoittuminen kunnassa.** Äänestyspaikkojen sijainnista ja aukioloajoista on myös tiedotettava tehokkaasti äänioikeutetuille.

Oikeusministeriö pyytää kunnanhallitusta saattamaan tämän kirjeen keskusvaalilautakunnan tietoon. Kirje on nähtävissä myös osoitteessa www.vaalit.fi.

1. Yleisten ennakoäänestyspaikkojen määrääminen

Määräämisen aikataulusta

Kunnanhallituksen on määrättävä eduskuntavaalien yleiset ennakoäänestyspaikat kunnassa ja ilmoitettava ne Väestörekisterikeskuksen pitämään äänestyspaikkarekisteriin **viimeistään torstaina 4.1.2007**. Väestörekisterikeskus tulee syksyn aikana lähettämään kuntien keskusvaalilautakunnille yksityiskohtaiset ohjeet siitä, mitä tietoja kustakin ennakoäänestyspaikasta ilmoitetaan ja miten ilmoitus tehdään. Oikeusministeriö painottaa, että vaikka vaalilain (714/1998) 9 §:n mukainen viimeinen määräpäivä ilmoittaa yleiset ennakoäänestyspaikat on perjantai 26.1.2007 (51. päivä ennen vaalipäivää), **ilmoitukset tulee vaalivarmuussyistä tehdä jo 4.1.2007**.

Sanottuun aikatauluun vaikuttaa se, että presidentinvaalissa aloitetun uuden käytännön mukaisesti jokaiselle äänioikeutetulle postitettavaan ilmoituskorttiin liitetään luettelo äänioikeutetun omassa vaalipiirissä olevista ennakoäänestyspaikoista osoitteineen ja aukioloaikoineen. Jotta tämä onnistuisi, tulee ennakoäänestyspaikkatieto-

jen olla lopullisia jo hyvissä ajoin ennen kuin äänioikeusrekisteri perustetaan 51.- 46. päivinä ennen vaalipäivää. **Siksi on ehdottoman tärkeää, että äänestyspaikkarekisteri on sisällöllisesti valmis jo 11.1.2007.**

Ennakkoäänestyspaikkojen määräämisen perusteista

Kotimaassa yleisiä ennakkoäänestyspaikkoja, joissa kuka tahansa äänioikeutettu voi äänestää, ovat kunnanhallitusten määräämät kunnan virastot, postikonttorit ja muut paikat. Yleisiä ennakkoäänestyspaikkoja määrättäessä kunnanhallituksen tulee kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin.

Ennakkoäänestyspaikkoja oltava riittävästi

Kunnan on ehdottomasti huolehdittava siitä, että yleisiä ennakkoäänestyspaikkoja on kunnassa riittävästi suhteessa kunnan äänioikeutettujen määrään, jotta ennakkoon äänestäminen olisi äänestäjille mahdollisimman vaivatonta ja vähän aikaa vievää. Äänioikeutettujen ja ennakkoon äänestäneiden määrät edellisissä vaaleissa voi tarkastaa oikeusministeriön vaalisivuilta www.vaalit.fi/35387.htm.

Missä ennakkoäänestyspaikan tulisi sijaita?

Ennakkoäänestyspaikat on syytä sijoittaa sellaisiin paikkoihin, joihin äänestäjien on helppoa tulla ja joihin he vaivattomasti osaavat. Yksi hyvä tapa on sijoittaa ennakkoäänestyspaikkoja sinne, missä äänestäjien muutoinkin tiedetään liikkuvan. Ennakkoäänestyspaikan on myös oltava aatteellisilta ja taloudellisilta kytkennöiltään mahdollisimman puolueeton, jotta mahdollisimman monet äänestäjät sinne mieluusti tulevat. Viimeisimmissä vaaleissa hyviä kokemuksia on mm.

- postikonttoreista,
- kirjastoista,
- erilaisten liike- tai kauppakeskusten aulailoista,
- kunnantaloista ja muista kunnan virastoista,
- eri oppilaitoksista,
- kunnan palvelukeskuksista ja
- yhteispalvelupisteistä sekä
- liikkuvista äänestyspaikoista eli äänestysbusseista ja yhteysaluksista tai vastaavista.

Riittävästi tilaa ja vaalitoimitsijoita

Ennakkoäänestystilan tulee olla riittävän suuri, jotta äänestys voidaan toimittaa sujuvasti ja luotettavasti eli vaalisalaisuus, vaalivapaus ja vaalirauha turvaten. Tilaan tulee voida sijoittaa tarpeellinen määrä äänestäjän henkilöllisyyden tarkastus- ja äänestyslipun antopisteitä, äänestyskoppeja sekä äänestyksen vastaanottopisteitä. Tilan tulee olla siten mitoitettu ja siten järjestetty, että ruuhkaa ja jonoja syntyy mahdollisimman vähän.

Ruuhkat eivät välttämättä johdu siitä, että ennakkoäänestyspaikkoja sinänsä on liian vähän, vaan siitä, että ennakkoäänestyspaikat on sijoitettu sellaisiin tiloihin, joihin mahtuu liian vähän äänestyskoppeja ja äänestyksen vastaanottopisteitä ja/tai siitä, että ennakkoäänestyspaikassa on muista syistä liian vähän vaalitoimitsijoita nimenomaan äänestyksen vastaanottopisteissä. Äänestystoimituksessahan aikaa ei vie äänestäjän äänestyskoppissa käynti, vaan sen jälkeinen vaalitoimitsijan kanssa asiointi (vaalitoimitsija leimaa äänestyslipun, lippu suljetaan vaalikuoreen, vaalikuori ja lähetekirje suljetaan lähetekuoreen sekä äänioikeusrekisteriin tehdään merkintä siitä, että äänestäjä on äänestänyt). Kuntien tuleekin huolehtia siitä, että vastaanottopisteitä on riittävästi. Tämä tarkoittaa

käytännössä sitä, että ennakkoäänestyspaikassa tulee olla riittävästi henkilöstöä ja että ennakkoäänestyspaikka sijoitetaan riittävän suureen tilaan, jotta äänestystoimitus sujuu äänestäjän kannalta mahdollisimman joutuisasti ja vaivattomasti.

Paloturvallisuudesta on huolehdittava

Ennakkoäänestyspaikka on sijoitettava rakennuksessa niin, että paloturvallisuus ei vaarannu. Järjestelyissä tulee huolehtia erityisesti siitä, että rakennuksen poistumistiet pidetään esteettöminä ja ettei poistumisteiden opasteita peitetä. Järjestelyjen asianmukaisuus on syytä tarvittaessa etukäteen varmistaa asianomaiselta alueelliselta pelastusviranomaiselta.

Mahdollisimman pysyvät ennakkoäänestyspaikat

Ennakkoäänestyspaikkojen tulisi vaalista toiseen olla mahdollisimman pysyviä, koska sillä tavoin edistetään sitä, että äänestäjät tietävät ja muistavat, missä äänestyspaikka on. Ennakkoäänestyspaikkojen jatkuva muuttelu saattaa aiheuttaa äänioikeutetuissa epätietoisuutta siitä, missä äänioikeuttaan voi käyttää. Paikkoja on hyvä lisätä, mutta niiden lopettaminen tai siirtäminen aiheuttaa aina epätietoisuutta äänestäjien keskuudessa.

Tehokas tiedotus

Kunnan on tehokkaasti tiedotettava kunnan alueella olevista yleisistä ennakkoäänestyspaikoista ja niiden aukioloajoista. Käytännössä asian voi hoitaa kuulutuksin, kadunvarsimainostelineisiin kiinnitettävillä julisteilla, sanomalehti-ilmoittelulla, sanomalehtijutuilla, joka kotiin jaettavilla tiedotteilla, kunnan kotisivuilla jne. Paikallislehtiin ja –radioihin tulisi lähettää luettelo ennakkoäänestyspaikoista ja niiden aukioloajoista. Kuten edellä mainittiin, oikeusministeriö liittää äänioikeutetuille lähetettäviin ilmoituskortteihin luettelon äänioikeutetun oman vaalipiirin alueella olevista yleisistä ennakkoäänestyspaikoista. Opastus ennakkoäänestyspaikalle tulee järjestää selkeästi esimerkiksi kadunvarsitauluin ja viitoituksin.

Vammaisten huomioon ottaminen

Liikuntavammaisten ja muiden liikuntaesteisten ennakkoäänestämismahdollisuuksiin on kiinnitettävä huomiota. Mahdollisuuksien mukaan olisi esimerkiksi vammaisten käyttämille kulkuvälineille pyrittävä varaamaan pysäköintitilaa ennakkoäänestyspaikan välittömässä läheisyydessä ja järjestämään heidän avustamisensa äänestyspaikan ulko- ja sisäpuolella. Äänestyspaikalla mahdollisesti olevat kynnykset ja portaat on varustettava esimerkiksi sellaisella luiskalla, että sähkökäyttöistä pyörätuolia tai rollaattoria käyttävillä on esteetön pääsy äänestystilaan. Pyörätuolia käyttäviä varten tulisi myös olla äänestyskoppi, johon pyörätuoli mahtuu tai irrallinen kirjoitusalue varustettuna suojuksella, jonka turvin äänestäjä voi muiden katseilta suojattuna täyttää äänestyslippunsa.

Miten liikkuva ennakkoäänestyspaikka käytännössä toteutetaan?

Liikkuva ennakkoäänestyspaikka voidaan toteuttaa esimerkiksi seuraavasti: rakennetaan äänestystila bussiin tai vastaavaan kulkuneuvoon, suunnitellaan päivittäinen reitti kellonaikoineen, tiedotetaan tehokkaasti bussin pysähdyspaikoista ja aikatauluista, toteutetaan reitti ja suoritetaan äänestys. On huomattava, että bussin jokainen pysähdyspaikka on ilmoitettava osoitteineen ja kellonaikoineen VRK:n pitämään äänestyspaikkarekisteriin, joka myös näkyy mm. oikeusministeriön vaalit.fi –sivuilla.

Ennakkoäänestyspaikkoina käytettävät postikonttorit

Edellisten vaalien tapaan oikeusministeriö ja Suomen Posti Oyj ovat tehneet puitesopimuksen siitä, että Posti tarjoaa konttoreitaan kuntien käytettäväksi ennakkoäänestyspaikkoina vuoden 2007 eduskuntavaaleissa. Sopimus ja siis mahdollisuus käyttää postikonttoreita ennakkoäänestyspaikkoina koskee vain niitä 120 kuntaa, joissa on Postin omia konttoreita. Ennakkoäänestyspaikoiksi tarjottavia posteja on yhteensä 201.

Tämän kirjeen liitteestä ilmenevät ne kunnat, joita puitesopimus ja Postin tarjous koskee. Kukin kunta päättää itsenäisesti, käyttääkö se postikonttoreita ennakkoäänestyspaikkoina vai hoitaako se ennakkoäänestyksen kunnassa joissain muissa paikoissa. Postin asianomainen myyntihenkilöstö ottaa kuntiin yhteyttä viimeistään lokakuun 2006 aikana.

Käytännön toimenpiteet kunnissa (aikataulu)

- 1) Väestörekisterikeskus lähettää **syyskuussa 2006** keskusvaalilautakunnalle kirjeen, joka sisältää eduskuntavaaleja koskevan otteen ennakkoäänestyspaikkarekisteristä ja ohjeet otteen palauttamisesta. Otteeseen on pohjatiedoiksi otettu vuoden 2006 presidentinvaalin paikkatiedot muutettuna siten, että siinä ovat eduskuntavaalien vastaavat päivämäärät ja aukioloajat. Kunta palauttaa otteen VRK:lle hyväksymismerkinnöin **viimeistään torstaina 4.1.2007**.
- 2) Kunnan ja Postin on tehtävä sopimus postikonttoreiden käyttämisestä ennakkoäänestyspaikkoina **viimeistään perjantaina 1.12.2006**. Tämä siis koskee vain niitä 120 kuntaa, joille Posti tarjoaa konttoreitaan käytettäväksi.
- 3) Kunnanhallituksen on tehtävä päätös kunnassa olevista yleisistä ennakkoäänestyspaikoista **viimeistään perjantaina 29.12.2006**. Sen jälkeen on vielä seuraavaan torstaihin asti aikaa ilmoittaa päätöksestä VRK:lle (ks. toimenpide 1). Päätöksestä tulee käydä ilmi jokaisen ennakkoäänestyspaikan nimi, käyntiosoite ja päivittäinen aukioloaika. On huomattava, että jokaiselle ennakkoäänestyspaikalle on ehdottomasti annettava joku nimi, josta paikka voidaan helposti tunnistaa, esim. ”Vallilan posti”, ”Kunnantalo” tai ”Varissuon kirjasto”. Nimeksi ei kelpaa pelkästään esim. ”Postikonttori 00520”. Liikkuvan ennakkoäänestyspaikan (esim. bussin) nimeksi merkitään esim. ”Äänestysbussi” ja sen alle bussin kaikki pysähdyspaikat ja kellonajat. Tarkemmat ohjeet annetaan em. väestörekisterikeskuksen kirjeessä.
- 4) Väestörekisterikeskus huolehtii siitä, että sille 4.1.2007 mennessä ilmoitetut tiedot siirretään vaalitietojärjestelmän äänestyspaikkarekisteriin siten, että **viimeistään torstaina 11.1.2007 rekisterissä olevat tiedot ovat lopullisia** eikä niitä enää voi muuttaa vuoden 2007 eduskuntavaaleihin. VRK voi vielä ennen 4.1.2007 tarvittaessa tarkistuttaa kunnalla äänestyspaikkarekisterin tietoja.
- 5) Kunnan keskusvaalilautakunta määrää **viimeistään keskiviikkona 31.1.2007** vaalitoimitsijat kunnan yleisiin ennakkoäänestyspaikkoihin. Vaalitoimitsijoiksi postikonttoreihin määrätään Postin esittämät henkilöt.
- 6) Eduskuntavaalien ennakkoäänestys toimitetaan **7. – 13.3.2007**.
- 7) Posti lähettää postikonttoreita käyttäneelle kunnalle laskun ja kunta maksaa sen eräpäivään mennessä.

2. Keskusvaalilautakunnan sähköpostiosoitteiden päivitys

Oikeusministeriö pyytää keskusvaalilautakuntaa **viipymättä** ilmoittamaan oikeusministeriölle, mikäli keskusvaalilautakunnan sähköpostiosoitteissa (joko lautakunnan osoite taikka sihteerin tai puheenjohtajan oma henkilökohtainen osoite) tapahtuu tai on presidentinvaalin jälkeen tapahtunut muutoksia. Muutokset sähköpostiosoitteissa tulee ilmoittaa sähköpostilla osoitteeseen vaalit@om.fi. Mikäli keskusvaalilautakunta ei käytä sähköpostia, siitakin tulee ehdottomasti ilmoittaa ministeriöön Terttu Belgasemille, puhelinnumero (09) 1606 7563.

3. Vaaliasiakirjojen tarvetta koskeva kysely

Oikeusministeriö tulee syyskuussa lähettämään sähköpostitse kunnan keskusvaalilautakunnalle vuoden 2007 eduskuntavaaleissa tarvittavan vaalimateriaalin (äänestysliiput, vaalikuoret, lähetekuoret, lähetekirjelomakkeet, ilmoittautuminen kotiaänestykseen -lomakkeet, kotiaänestyksen lähetekirjelomakkeet, luettelo ennakolta äänestäneistä -lomakkeet, lähetekuorten kuittauslistat, vaalipöytäkirjalomakkeet, sinetöimisteippirullat) määriä koskevan kyselyn. Kyselyyn vastataan täyttämällä sähköinen lomake sähköpostikirjeessä ilmoitettavassa osoitteessa. Kyselyn perusteella oikeusministeriö laatii asiakirjojen jakeluluettelon yhdessä Itella Oy:n kanssa.

4. Vaaliurnat

Keskusvaalilautakuntaa pyydetään ilmoittamaan oikeusministeriölle **viimeistään perjantaina 10.11.2006**.

- kunnassa tarvittavien uusien vaaliurnien lukumäärä ja

- kunnassa olevien ylimääräisten ja käyttökuntoisten vaaliurnien lukumäärä.

Ilmoitukset tehdään Terttu Belgasemille, telefax (09) 1606 7750 tai sähköpostilla terttu.belgasem@om.fi.

Viime vaalien tapaan ylimääräiset vaaliurnat tullaan ottamaan käyttöön siten, että niiden kuntien keskusvaalilautakunnat, joilla on käyttökuntoisia ylimääräisiä vaaliurnia, toimittavat niitä oikeusministeriön tarkempien ohjeiden mukaan sellaisten kuntien keskusvaalilautakunnille, joilta urnia puuttuu. Urnat lähetetään ministeriön kustannuksella.

5. Vaaliviranomaisten koulutus

Oikeusministeriö tulee järjestämään tammikuussa 2007 koulutusta kuntien keskusvaalilautakuntien sihteeille ja puheenjohtajille sekä atk-vastuuhenkilöille. Ministeriö lähettää **marraskuussa 2006** kuntien keskusvaalilautakunnille kirjeen, jossa ilmoitetaan koulutuksen (11 samansisältöistä koulutuspäivää) ajankohdat, koulutuspaikat sekä ohjelma.

Kunnan keskusvaalilautakunnan tulee tarvittaessa kouluttaa, opastaa ja neuvoa kunnan muita vaaliviranomaisia (vaalilautakunnat, vaalitoimikunnat ja yleisten ennakoäänestyspaikkojen vaalitoimitsijat), jotta nämä suoriutuvat heille kuuluvista tehtävistä.

6. Aikataulua

Seuraavassa luettelo eräistä tärkeistä määräpäivistä:

Marraskuu 2006: Oikeusministeriön kirje keskusvaalilautakunnille mm. koulutus-
laisuuksista, materiaalin jakelusta sekä vaalitietojärjestelmän (VAT) käytöstä.

19.12.2006–2.1.2007: Vaaliohjeet ja VAT-käyttöohjeet jaetaan keskusvaalilautakun-
nille.

29.12.2006: Kunnanhallitusten viimeistään tehtävä päätökset kotimaan yleisistä en-
nakkoäänestyspaikoista.

2.1.2007 VAT:n koulutuskanta avataan ja harjoittelu voidaan aloittaa.

4.1.2007: Kunnan viimeistään ilmoitettava kaikkien kotimaan yleisten ennakoö-
nestyspaikkojen tiedot Väestörekisterikeskukselle.

11.1.2007: Ennakoäänestyspaikkarekisteri valmis ja muuttamaton.

15.1.–9.2.2007: Vaaliasiakirjat jaetaan keskusvaalilautakunnille.

26.1.2007 Äänioikeusrekisterin tietojen määräytymispäivä.

7. Mistä saa lisätietoja?

Lisätietoja vaaleihin liittyvistä kysymyksistä voi katsoa oikeusministeriön vaa-
lisivuilta, osoite www.vaalit.fi.

Oikeusministeriössä lisätietoja antavat:

- vaalijohtaja Arto Jääskeläinen, puh. (09) 1606 7572, arto.jaaskelainen@om.fi,
- ylitarkastaja Jussi Aaltonen, puh. (09) 1606 7620, jussi.aaltonen@om.fi,
- ylitarkastaja Jukka Leino (erityisesti VAT -asiat), puh. 010 36 64611,
jukka.leino@om.fi,
- osastosihteeri Terttu Belgasem, puh. (09) 1606 7563, terttu.belgasem@om.fi.

Vaalijohtaja

Arto Jääskeläinen

Ylitarkastaja

Jussi Aaltonen

LIITTEET:

- 1) Eräitä määräaikoja vuoden 2007 eduskuntavaaleissa. Lähetetään kaikille kunnille.
- 2) Suomen Posti Oyj:n ennakkoäänestyspaikoiksi tarjoamat postikonttorit. Tämä liite lähetetään vain niille 120 kunnalle, joita tarjous koskee.
- 3) Malli kunnan ja Suomen Posti Oyj:n väliseksi sopimukseksi ennakkoäänestyksen järjestämisestä postikonttoreissa vuoden 2007 eduskuntavaaleissa. Tämä liite lähetetään vain niille 120 kunnalle, joita tarjous koskee.

TIEDOKSI (kirje ja liite 1):

Vaalipiirilautakuntien 1. sihteerit
Väestörekisterikeskus / Timo Korhonen
Suomen Kuntaliitto / Heikki Harjula
TietoEnator Oyj / Joe Niva
Suomen Posti Oyj / Risto Puranen
Edita Oyj / Lauri Hyytiäinen